

Fjordkulturen

Medlemsblad for Nordvestjysk Fjordkultur

17. ÅRGANG - Nr. 1 - april 2022

Indholdsfortegnelse

Indhold	Side
Indholdsfortegnelse	2
Aktivitetskalenderen	3
Nyt fra bestyrelsen	5
Formandens klumme	6
Generalforsamlingen	7
Lodsens historie - 2. del	13
Pressemeddelelse fra UNESCO	17
Mette	22
Invitation til Struer Bugt kapsejladsen	23
Tilmeldingsseddel til Struer Bugt kapsejladsen	24

NFK's aktivitetskalender forår – sommer – efterår 2022

Uge	Dag	Dato	Aktivitet	Klokken
18	Tor.		Søsætning - løbende hen over april og maj måned	
19	Tir.	10. maj	1. aftensejlads efter søsætningen	18.30 - 21:00
19	Tor.	12. maj	1. formiddagssejlads efter søsætningen	09.00 – 12.00
23	Lør.	1. juni	Struer Bugt Kapsejlads	8.00 – 24.00
	Uge 26 - 31		Sommersejlads	9.00 – 12.00
	1. juli – 1. aug.		Sommerferie	
31	Tir.	2. aug.	1. klubsejlads efter sommerferien	18.30 - 21:00
31	Tor.	4. aug.	1. klubsejlads efter sommerferien	09.00 – 12.00
31	Lør.	6. aug.	Udflugtssejlads til Oddesund *	09.00 →
33	Fre.	19. aug.	Der er VM i sjægtesejlads i Hjarbæk Se på hjemmesiden Aktuelt → Arrangementer	
	Lør.	20. aug.		
	Søn.	21. aug.		
37	Tir.	13. sept.	Klargøring til Limfjorden Rundt Sejladsaften	09.00 – 12.00 18.00 – 21.00
	On.	14. sept.	Paradesejlads i havnen Limfjorden Rundt. Åbent hus i NFK	13.00 →
	Tor.	15. sept.	Uddeling af rundstykker Skippermøde → oprydning	07.00 – 12.00
40	Tor.	6. okt.	Vi tager bådene af vandet *	08.00 – 12.00
42	17. – 21. okt.		Efterårsferie	

Obs. * Nærmere program følger senere på hjemmeside
I de uger hvor andet ikke er angivet holdes almindelige klubbage
tirsdag og torsdag.

Efterårskalenderen kommer i augustnummeret

Ret til ændringer forbeholdes

Svundne tider i moderne rammer

Museets faste udstillinger giver blandt andet et indblik i Limfjordens betydning for egnens udvikling og viser eksempler på både kunst og dagligdag. Desuden rummer museet en allerede verdenskendt udstilling af B&O produkter. Alting er præsenteret ved hjælp af hypermoderne fortælleteknikker baseret på multimedier, interaktion og skjulte lydinstallationer.

Som en vigtig del af Struer Museum finder man også Johannes Buchholtz' hus. Huset fremstår præcis som da det var beboet af den kendte forfatter. Et besøg i huset byder på en rejse ind i en anden tid og giver et unikt indblik i livet for en af Danmarks dengang mest læste forfattere.

1. September - 30. Juni

Mandag	Lukket
Tirsdag - fredag	12-18
Lørdag - søndag	12-17
Helligdage	12-17

1. Juli - 31. August

Mandag	Lukket
Tirsdag - fredag	11-17
Lørdag - søndag	12-17

Struer Museum
Søndergade 23, 7600 Struer
www.struermuseum.dk

Kolofon:

Fjordkulturen

Medlemsbladet for
Nordvestjysk
Fjordkultur

Redaktør:

Asger Brodersen
Ågade 9
7500 Holstebro
Tlf. nr.: 6160 1479
asgerbrodersen50
@gmail.com

Udgivelser:

April – August –
December

Sidste frist for indlæg:

1. april, 1. august og
15. november hvert
år

Annoncer:

¼ side – 400 kr.
½ side – 700 kr.
1/1 side – 1200 kr.
Side 2 eller bagside
1400 kr.

Nyt fra bestyrelsen:

Lodsens:

Vi fik desværre afslag fra Skibsbevaringsfonden, da vi søgte om en tillægsbevilling til færdiggørelse af Lodsens. Vi havde penge til at få renoveret styrbordside foran. Men da vi fik lukket den op, viste det sig, at stævnen var pilrådden. Vi arbejder på at få hentet penge hjem via andre kilder. Lige pt. går arbejdet ud på at få Lodsens hentet hjem fra Fur.

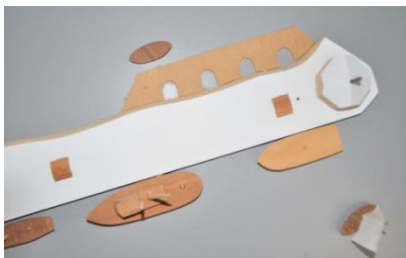
Flisebelægning:

Vi har her i det tidlige forår fået lagt fliser ude foran porten og køkkenet. Det betyder, at vi nu kan færdes tørskoet på arealet. Samtidig har vi også fået stabiliseret tilkørslen til porten indtil bådehallen.

Pavillon og krabbebro:

Vi arbejder lige nu med at færdiggøre planerne for pavillonen og krabbebroen ude på den gamle mole ved Træskibshavnen. Vi skal gerne have planen ført ud i livet her i 2022.

Formandens klumme

UNESCO anerkendelse af den immaterielle kulturarv med klinkbyggede både.

Hvad er den immaterielle kulturarv for en størrelse?

Det spørgsmål blev heldigvis meget aktuelt for os, da vi i december 2021 modtog meddelelsen om anerkendelse af livet omkring den klinkbyggede båd som immaterielle kulturarv.

Den immaterielle kulturarv er den kultur, vi ikke fysisk kan gribe fat i, men som vi genkender og udlever. Det er de traditioner, kundskaber og måder vi dyrker vores specifikke samvær på.

Derfor er det med meget stor tilfredshed og glæde, at vi hver dag arbejder med på denne historie-tradition, der strækker sig langt, langt tilbage.

Det er det arbejde, som vi nordiske bådfolk anerkendes for af UNESCO som umistelig kulturarv i forhold til klinkbådstraditionen. Det der er i spil, er de håndværksmæssige færdigheder, der er nødvendige for at kunne bygge bådene og fremstille de ting, som er nødvendige for at bruge dem. Den levende kulturarv eksisterer kun, hvis mennesker udøver den og tager den til sig.

Det er med denne glæde og stolthed vi hver gang kommer i NFK.

Som brugere af de klinkbyggede både er vi alle fælles om, den karakteristiske klukkende lyd, som vandet frembringer under en klinkbygget båd. Den kender alle, der har sejlet i - måske sovet i, en sådan båd. Og man glemmer den aldrig. Den er en slags **urlyd**, som skabes mellem naturen – vandet – kulturen – og båden med de overlappende planker. Alle, der sejler i klinkbyggede både, har denne særlige kluklyd til fælles inde i hovedet.

Det er en forunderlig tanke, at vi har netop denne lyd tilfælles med millioner af mennesker før os. Og med anerkendelsen fra UNESCO har vi en forpligtelse til, at millioner af mennesker efter os også får muligheden for at opleve det selv samme. Det at have en særlig lyd til fælles med så mange før os og så mange efter os! Det er noget af det, der gør livet meningsfuldt!

Derfor vil det være oplagt, at vi lige netop i Lydens By skal føje lyden af den klinkbyggede båd til det lydunivers, som B&O og Struer Museum og andre skaber rammerne for.

Ordinær generalforsamling

d. 29. marts 2022

Referent: Gorm Larsen

Dagsorden i følge vedtægterne:

1.

Valg af dirigent:

Henrik Hvass blev valgt. Henrik takker for valget og konstaterer, at generalforsamlingen er lovligt indvarslet og dermed beslutningsdygtig. Henrik gennemgår dagsordenen, og han giver herefter ordet til formanden.

2.

Bestyrelsens beretning ved formand Asger Brodersen:

Bestyrelsens beretning foreligger i skriftlig form på side 9 - 12. Dirigenten takker for en god og fyldestgørende beretning, og generalforsamlingen kvitterer for beretningen med applaus. Ifølge vedtægterne skal beretningen ikke godkendes af generalforsamlingen.

3.

Godkendelse af regnskabet 2021:

Kasserer Anders Røjbæk fremlægger regnskabet. Årets resultat udviser et beskedent overskud på 314 kr.

Dirigenten takker for gennemgangen af regnskabet og overgiver regnskabet til generalforsamlingens godkendelse. Generalforsamlingen godkender regnskabet uden bemærkninger.

4.

Fastlæggelse af kontingent:

Bestyrelsen foreslår uændret kontingent. Forslaget vedtages enstemmigt.

5.

Indkomne forslag:

Der er indkommet ét forslag til debat fra Søren Borup som lyder således: "Som konsekvens af NFKs engagement i UNESCO klinkbådsprojekt, besluttet at polymere materialer ikke anvendes i NFK på nybygning - og vedligehold af klinkbyggede både. Materialerne inkluderer bl.a. epoxy, polyester, fugemasse akryl og silikone, PU lim og skum, og tokomponent spartelmasse".

Det foreslås fra generalforsamlingen at konsekvenserne af forslaget eventuelle gennemførelse undersøges, så en beslutning kan træffes af bestyrelsen.

6.

Valg af medlemmer til bestyrelsen:

På valg er Anders Røjbæk og René Maretty. René ønsker ikke genvalg. Bestyrelsen foreslår Eric Mouritzen. Anders Røjbæk genvælges. Eric Mouritzen vælges.

7.

Valg af suppleanter til bestyrelsen:

På valg er Gorm Larsen og Jens Staus-

holm.

Både Gorm og Jens genvælges.

8.

Valg af revisor:

Revision Limfjord genvælges.

9.

Eventuelt:

Anders Røjebæk redegjorde for planerne om etablering af brandslukningsanlæg.

NFK har fået fiskeriministeriets tiladelse til at etablere undervisning i fjordfiskeri.

Niels Møller udtrykte sin tak til bestyrelsen for den store indsats. Ligeledes rettede han en stor tak til sekretæren Gorm Larsen for nogle gode referater fra diverse aktiviteter.

Lasse Øland opfordrede til, at man er meget påpasselig ved malerarbejdet på de nye fliser foran bådehallen. Dan Povlsen foreslog, at man bundsmører ude på gruset.

Asger Brodersen redegjorde for Lodsens tilstand og de manglende penge til istandsættelsen. Lodsens tages hjem til NFK og udstilles udenfor indtil videre. Der arbejdes stadig på at finde

midler til istandsættelsen.

Holstebro Atletikklub kommer på besøg torsdag den 31. marts.

Lørdag den 2. april får vi besøg af Museet for Lystsejlad i Svendborg. Tirsdag den 5. april får vi besøg af Folkebådsforeningen i Ebeltoft.

Peter Bjerre opfordrer til, at Falck årligt kontrollerer vores sikkerhedsudstyr via et abonnement på 500 kr. Bestyrelsen følger op på forslaget.

Der stilles forslag om indførelse af et medlemskort. Bestyrelsen følger op på forslaget.

På spørgsmål fra Tommy Venø redegør Asger Brodersen for planerne for et samarbejde med Limfjordsmuseet om at få besøg af kulturministeren.

Henning Venø opfordrer til at støtte en underskriftsindsamling for bekæmpelse af sæler.

Asger takker René Maretty for hans gode og stabile indsats i bestyrelsen.

René takker for de pæne ord, og han lover, at han stadig gerne giver en hjælpende hånd med.

Dirigenten takker for god ro og orden og giver ordet til formanden for de afsluttende bemærkninger.

Dirigent: Henrik Hvass

Super
Brugsen

Bestyrelsen for Nordvestjysk Fjordkulturs beretning på generalforsamlingen d. 29. marts 2022

Det er dejligt, at vi igen kan holde generalforsamling her Nordvestjysk Fjordkultur på normal vis.

Hverdagen

Årets store nyhed: Vi fik en med spænding ventet nyhed præsenteret i midten af december. UNESCO har anerkendt klinkbygningstraditionen som en immateriel kulturarv for menneskeheden. Anerkendelsen gælder for alle de bådelaug i hele Norden, der bygger og sejler med klinkbyggede både på traditionel vis. Anerkendelsen er noget vi i NFK er meget stolte over og glade for. Det bliver spændende og se, hvad det bibringer i fremtiden

Hverdagen: Siden sidste generalforsamling d. 1. juni 2021, har vi heldigvis haft et ret normalt efterår. Vi igen har haft god gang i diverse arbejder på bådene.

Status på renoveringer og nybygninger: Piratjollen KaJo er ved at nå i mål. Vi skal gerne have den med i vandet til foråret. Nybygningen af 12½ – meteren Bitten skrider også godt frem. Den er stort set færdig med det indvendige og dækket. Tilbage er arbejdet med ruf og rig. Den nyrenoverede køl ligger klar til montering. Arbejdet på Malik skrider fint fremad. Der bliver lige pt arbej-

det med at få ruffet og cockpittet færdigt.

Arbejdet på damjollen – Madam Blå skrider også fint fremad. De flest bord er repareret eller skiftet i bagbord side. Styrbord side skal også have en omgang. Motoren er færdig renoveret. Damjollen Lille Skagen har fået skiftet køl og hæk. Hverken Madam Blå eller Lille Skagen kommer dog ikke med i vandet i år. Arbejdet på den fladbundede pram Svend skrider rigtig godt fremad. Der mangler kun et bord i begge sider, så er formen skabt.

Renoveringen af Kvasen er færdig, så den kommer i vandet til maj. De øvrige joller er ved at være klar til søsætning. Alle kølbådene har fået en god overhaling, og de ved at være klar til komme i vandet.

Ung bådbygger: Jason Daucke von Barner vores unge bådbygger er ved at være færdig med sin klinkbyggede jolle. Det har været interessant at følge ham i hans arbejde. Han er en dygtig håndværker og en god formidler.

Det sociale: Det sociale spiller stadig en meget væsentlig rolle i vores arbejde her i NFK. Den gode samtale og erfaringsudveksling under arbejdet med bådene er uvurderlig. Det er disse samtaler, der er med til at holde fortællingen om fjordkulturen

levende. Heldigvis er indstillingen til arbejdet med bådene, at kvaliteten af arbejdet går forud for tiden. Tingene må tage den tid, det nu tager! Det er rigtig godt at se alle jer, der kun har kræfter til at komme og få en kop kaffe. Som én af jer sagde: "Man bliver jo ikke klogere af at sidde derhjemme og kukkelure, og det er rart at holde lidt øje med det hele".

Hjemmesiden: Hjemmesiden kører igen takket være Bente Bagges store indsats. Tak for det. Det er ikke noget værre end en hjemmeside, der ingen udvikling er i. HUSK - man kan altid finde de fleste af de oplysninger, man har brug for, på hjemmesiden. Så brug den flittigt. Her skal der også igen appelleres til at man tilmelder sig foreningens lukkede hjemmeside.

Medlemsbladet:

Sidste år indførte vi en cykelbudsordning til udbringning af medlemsbladet. Det har fungeret meget godt. Medlemskredsen er delt op i en række lokalområder, hvor de enkelte cykelbude afleverer medlemsbladene i de respektive postkasser. Det sparer vi en hel del porto på. Vi mangler dog et par cykelbude i Struer by.

Struer Havn: Vi får en ny nabo på havnen. Den høje træbygning ud mod havnebassinet kommer til at huse Fredes Samling. Det glæder vi os meget over, og vi ser frem til et godt samarbejde.

Vi glæder os også til, at renoveringen af Sydkajen bliver færdig her i 2022. Men renoveringen betyder, at søsætningen i år kommer til at foregå med mobilkran hen over foråret.

Vi har fra februar til april fået lov til at lave en udstilling om de klinkbyggede både fra Limfjorden i to af brobuerne. Det håber vi giver pote, så struerboerne får NFK mere med i deres bevidsthed.

Vi er endvidere i dialog med Struer Museum om bevaringen af vikingeskibet Imme. Begge dele falder meget godt i tråd med oplysningen om og bevaringen af den gamle klinkbygningstradition.

Forespørgsler og nye tiltag i 2022:

Kurserne i maritim husflid fik vi på grund af coronaen heller ikke skudt i gang i år. Men vi må prøve igen til næste vinter.

Arrangementer

Struer Bugt Kapsejlads: Lørdag den 12. juni 2021 vil blive husket for den megen blæst. Vinden blev op ad formiddagen så hård, at vi kun sejlede én sejlads, da der var harveri i blandt bådene. Så dagen blev brugt på snak.

Kulturkaravanen: "Visioner fra Vandkanten" var kort forbi Struer d. 26. juni. Kulturkaravanen var en teaterrejse i hestevogne langs Danmarks vandkant fra sydøst til nordvest. Vi

havde lovet at sejle dem til Oddesund ved middagstid, og det gjorde vi så. Arrangementet blev en fuser. De var mest optaget af sig selv.

Aktive dage på havnen: De aktive dage på havnen hver lørdag i juli blev heller ikke den store succes. Fjordkulturen deltog mellem kl. 13 – 15. Autogalleriet havde lagt et stort arbejde i arrangementerne. Men besøgstallet var for lille til den store indsats, der var lagt i det. Der må nytænkes her.

WM i H-både: Ved WM i H-både havde vi en aftale med Sejlklubben om at lave en præsentationssejlad med vores både fredag d. 13. august kl. 15.00. Vi sejlede ud i Struer Bugt for at tage imod de konkurrerende både. Men på grund af den hårdt tiltagende vind, valgte vi at gå i havn igen. Dette skete i fuld overensstemmelse med sejlklubben.

Foredrag: Vi har haft to foredrag siden sidste generalforsamling. Den 9. november fortalte Jørgen Christian Jensen- den mangeårige forstander på Skagen Skipperskole engageret om: "Træskibet Alvilde, en del af den danske maritime kulturarv 1897-2020". Det blev til en rigtig god aften. Den 8. marts fortalte Ronni Skram om sin tur ned gennem Europas kanaler til Middelhavet i sin egen båd. Det blev en også rigtig fin aften, hvor Ronni på sin stille og rolige facon

berettede om sin tur. Beretningen fulgte han op med en god og illustrativ billedserie.

VM i sjægtesejlads: Ved VM i sjægtesejlads i Hjarbæk den 21. august havde vi desværre ingen både med i år. Men vi stillede med 8 – 10 mand, som fik hyre på andre både ved kapsejladsen. Det blev til nogle gode sejladser med fin frisk vind. Der var som sædvanlig en god og hyggelig stemning på havnen.

Limfjorden Rundt: Limfjorden Rundt blev i år afholdt d. 15. - 16. september 2021. Det var dejligt, at vi kunne afvikle Limfjorden Rundt på normal vis her efter coronaen. I år prøvede vi noget nyt. Struer Kommune havde lejet to store telte med et samlet areal på 832 m² hos Thy Teltudlejning. Teltene skulle kunne rumme 700 mand plus pladsen til orkestret. Det var aftalt, at vi i Nordvestjysk Fjordkultur skulle sejle paradesejlad for publikum i havnen med alle vores både onsdag eftermiddag. Det blev desværre aflyst igen i år. Det øsregnede hele eftermiddagen, så der var stort set ingen mennesker på havnen i denne regn og blæst. Og dog! Der var mange biler, hvor folk sad inde bag de duggede ruder, som bevirkede, at de ingenting kunne se. Mellem kl. 15:00 og 16:00 begyndte de første af de i alt 82 både at dukke frem af regndisen. De blev alle fint gelejdet på plads i havnen.

Besætningerne ombord på skibene have travlt med at få tørret tøj, men stemningen var god.

Klokken 18:30 stod hele staben af serveringspersonale på 30 mand fra Marilyn Annes Venner og Nordvestjysk Fjordkultur klar til udskænkning af øl, vin og vand samt de ca. 700 kg god bikse-mad fra Struer Smørrebrød. Musikken ved Fischers stod klar igen, de glædede sig meget, da de ikke havde spillet til noget arrangement det sidste 1½ år. Desværre var folkene fra skibene lidt sløve til at komme ind i teltet, så vi kom først i gang med spisningen kl. 19:30, men stemningen var fin. Alle nød maden og musikken, de sidste forlod teltet ca. kl. 23:30.

Torsdag morgen stod morgenholdet klar i bådhallen med de 1000 rundstykker, som Super Brugsen havde sponsoret. Hver båd fik sædvanen tro udleveret dette års Limfjorden Rundtkrus fra Struer Havn. Kl. 10:30 var den sidste båd sejlet ud af havnen.

Bådoptagning d. 7. oktober: Vi mødtes på havnen kl. 07:00 Derfra gik det slag i slag med at få bådene op - kølbådene først. Der var heldigvis meget lidt begroning under vandlinjen i år. Den røde Ferguson havde

travlt med at trække bådene over til en tiltrængt højtryksrensning.

Klokken 12:00 kaldtes til middag, som traditionen tro bestod af den bikse-mad, der var til overs fra Limfjorden Rundt.

Dialogmøde: Den 28. oktober havde vi inviteret spidskandidaterne til kommunalvalget på besøg til et spændende dialogmøde mellem 10:00 – 12:00 i Nordvestjysk Fjordkultur. 8 partier havde takket ja til indbydelsen.

Mødets overordnede emne:

Hvordan ser kandidaterne Nordvestjysk Fjordkulturs rolle i forhold til profilering af Struer Kommune?

1. Havnen, 2. Fredes Samling, 3. Kulturøen og 4. Eventuelt.

Der var en god og positiv stemning under hele mødet. Nu må vi se, hvad det udmønter sig i de næste 4 år.

Julefrokost blev heldigvis afholdt på vanlige hyggelige vis. Ca. 50 havde trodset coronaen. Det var godt et kunne samles igen.

Tusind tak til alle for indsatsen i året 2021.

På bestyrelsens vegne
Formand
Asger Brodersen

VELUX FONDEN

Lodsen

Lodsens historie fortsat fra medlemsblad – december 2021.

Dette er den sidste del af beretningen om Lodsen

Efterhånden, som vi tjente lidt penge, blev der hen ad vejen købt mere udstyr til skibet.

Vi fik på et tidspunkt købt en brugt radar og et Atlas papirekkolod, og da de første AP-navigatorer kom, fik vi også det. Derefter var det ingen sag at finde vej.

Den gamle motor på 78 hestekræfter, skulle man være gode venner med. Ikke mange kunne lære at starte den. Det skyldtes måske især, at der i en lang periode, uden vi var klar over det, var tæret et lille hul i topstykket ind til en kølevandskanal. Derved kom der saltvand ind over stempeltoppen, når motoren var startet. I en lang periode har vi således sejlet på en blanding af brændstof og saltvand. Det gjorde, at motoren var ekstra svær at starte, ligesom der kom meget hvid røg op af skorstenen. Men når først motoren var i gang, så gik den rigtig godt.

Det var også i den periode, at vi havde ekstra mange skorstensbrande. Vi havde allerede tidligt lært, at der kunne opstå brand i sod og uforbrændt olie i lyd-potten og skorste-

nen. Når det skete, var der ikke andet at gøre end at lade det brænde ud og nedkøle selve skorstenen med vand fra spulepumpen. En gang blev skorstenen så varm, at den var ved at smelte. Den nederste del af skorstenen blev deformeret på grund af varmen, hvilket man kunne se mange år efter. Sådan en skorstensbrand så meget dramatisk ud. Det var som at se et kæmpe romerlys, hvor ildkugler blev skudt mange meter op i luften over skorstenen. Især om natten så det flot ud.

Engang skete det, mens vi lå i havnen i Løgstør. Her blev brandvæsnet tilkaldt, og da de kom, ville de til at sprøjte vand ned i maskinrummet, som var røgfylt. Det fik jeg heldigvis forhindret, så de nøjedes med at køle ruffet og skorstenen, hvorefter de sendte en røgdykker ned i maskinrummet, hvor noget træ i dækket omkring skorstenen ulmede. Det fik røgdykkeren slukket med en ildslukker, og på den måde slap vi for at få hele maskinen druknet i vand. En anden gang fik vi en skorstensbrand på det værst tænkelige. Jeg sejlede ene mand fra Thisted til

Nykøbing Mors. Min makker skulle køre turen i vores bil. Ud for Ejerslev på Mors fik jeg kraftig røg i styrehuset nede fra maskinrummet, og jeg vurderede at jeg ikke kunne nå til Nykøbing uden at hele skibet risikerede at brænde af.

Jeg fik forruden åbnet, så jeg kunne få frisk luft, hvorefter jeg satte kursen efter Ejerslev Havn. Over radioen fik jeg kaldt stenfisker "Allan Juel", som vi skulle arbejde sammen med i Nykøbing, så de skyndte sig i bilen med min makker og med brand-slukkere og røgdykkerudstyr.

Da jeg nåede ind til den forfaldne bro i Ejerslev havn, som ikke blev brugt mere, kom de i samme øjeblik kørende i bilen, hvorefter vi fik slukket ilden i fællesskab. Det var sidste gang jeg sejlede alene også på de korte ture. Denne gang slap jeg godt fra det, men sikkerhedsmæssigt er det bedst at være to, så man har bedre chance for at klare de problemer, der kan opstå under en sejlads.

Vi kunne være op til fire mand om bord på "Lodsen", når vi arbejdede og sejlede. Så boede og spiste vi i fartøjet. Der var to kistebænke med madrasser i kahytten, og over dem lavede vi to køjer, som kunne lægges ind mod skottet om dagen, så vi alle kunne sidde på de nederste køjer

omkring bordet, når der skulle spises.

I det lille rum mellem kahyt og maskine var der lavet en primitiv kabys, hvor vi kunne lave mad og kaffe. I starten stod gasflasken til begge gasblus nede under bordet, men det krævede skibstilsynet af sikkerhedshensyn flyttet op i en kasse på fordækket, hvorfra vi lavede en rørføring ned til gasapparaterne.

I skibet og kahytten var der til stadighed en lugt af sod og olie, og lige meget, hvor meget vi vaskede det hele og gjorde rent, også helt nede i bunden mellem spanter og bundstokke, så forsvandt lugten aldrig. Når vi var om bord, mærkede man ikke lugten, men alt tøj skulle vaskes, straks når man kom hjem, hvis ikke hele huset skulle lugte af "Lodsen". Selv mad, som havde været om bord, smagte af "Lodsen", hvis man tog det med hjem. Et brød som var købt om morgenen kunne således ikke spises til aften i land, hvis det havde været om bord.

Vi har gennem årene lavet et utal af spændende opgaver med "Lodsen", hvor vi både boede og spiste om bord i fartøjet. Om aftenen læste man, spillede kort eller drillede hinanden, så gik fritiden godt og hyggeligt, og når vi lå i havn, var vi gerne oppe på den nærmeste lokale kro og spille billard.

Lodsen blev brugt ved alle former for dykkerarbejde til søs. Der var arbejder med søkabler og rørledninger, arbejder ved broer og vandbygningsværker, inspektion og havbundsundersøgelser og meget mere. Det mest omtalte var de arbejder, vi lavede for museer og ved gamle skibsvrag. Vi lavede således de første store udgravninger ved HMS "St. George" fra "Lodsen", og det, vi bjergede de første år, blev grundlaget for Strandingsmuseet i Thorsminde. Vi udgravede også to af Christian den Fjerdes skibe ved Helsingør for Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg. Vi fandt og undersøgte det berømte "Stines-mindevrag" i Mariager fjord. Vi lavede TV-udsendelser fra skibet, hvor den længste udsendelse var "Hermods sidste minutter". Det var en 40 minutter lang udsendelse, som blev lavet af Bent Anthonisen i samarbejde med TV Midt-Vest. Det var et af de første store programmer, som blev lavet ved tv-stationen i Holstebro.

Der er kun plads til at nævne en lilledel af alle de opgaver, vi har lavet med skibet gennem årene, men alene arbejdet med skibsvrag, museer og tv kan fylde en hel bog, og dertil kommer alle de andre opgaver og arbejder, som alene i min tid med "Lodsen" kunne fylde adskillige bøger.

Jeg har helt glemt, at fortælle, hvor stærkt og sødygtigt et skib "Lodsen"

er. På grund af skrogets bygning og den tunge motor og ballast, som er i bunden af fartøjet, kan det rette sig op, selv i de største søer. Engang, hvor vi sejlede langs den jyske vestkyst i hårdt vejr med søerne på tværs, fik vi en ekstra stor brodsø ud for Bovbjerg. Den lagde skibet helt ned på siden, hvor vandet stod ind i styrehuset ved kanterne af vinduerne. At vi var helt nede på siden i måske lidt over 90 grader, kunne vi se ved, at den kaffe, som med møje og besvær var skænket halvt op i krusene i det hårde vejr, var løbet ud af vore krus, som stod fast i dybe holdere, så de ikke kunne vælte.

Vi blev noget chokerede, og da skibet rettede sig op igen, blev kursen hurtigt lagt skråt op mod søerne mod nordvest, så vi ikke risikerede at kæntre. Det blev en lang tur udefter, inden vi kunne sætte kursen ind mod Thyborøn Kanal med søerne ind agten for tværs. Det er normalt den farligste retning for et skib, at have store bølger. Men "Lodsen" er bygget med bred bov og en agterstævn, som kan klare store bølger ind agten fra.

Flere skibe er ellers kæntrret gennem årene, fordi de har sejlet med søerne ind agten for tværs, herunder "Biologen" som kæntrrede ved Anholt, hvor hele besætningen omkom.

"Lodsen" er derfor et meget sødygtig og sikkert skib i hårdt vejr, men det

kan være ligesom at være på en vild hest, hvor man skal holde sig fast hele tiden. Efter en tur i hård søgang var man mørbanket og meget træt, når man kom i læ eller i havn.

Jeg er meget glad for, at Nordvestjysk Fjordkultur nu har taget hånd om Lodsén, som efterhånden er et veteranskib med en helt enestående historie.

Gert Norman

Lodsén får mast på

UNESCO optager de nordiske klinkbådstraditioner på listen over menneskehedens immaterielle kulturarv

Imme

Nordens klinkbyggede træbåde – og traditionerne omkring dem – er nu officielt anerkendt af UNESCO som levende kulturarv, der skal sikres og bevares for kommende generationer.

Med optagelsen af de nordiske klinkbådstraditioner på UNESCOs repræsentative liste over menneskehedens immaterielle kulturarv anerkender det internationale samfund, at det at kunne bygge og bruge de nordiske, klinkbyggede både skal bevares for eftertiden.

Det betyder også, at de nordiske klinkbådstraditioner løftes ind i en større sammenhæng som del af menneskehedens immaterielle kulturarv.

En tradition, der har sat markant aftryk

Ingeborg Munch

Gennem flere tusind år har Nordens klinkbyggede både dannet rammen om de nordiske folks tilknytning til havene omkring dem. I små joller skabte kystfiskeren familiens livsgrundlag, og i større skibe sikredes kontakter langs kyster og over endeløse have. Bådene har gennem generationer bundet de nordiske folk sammen fra kyst til kyst, bragt Norden ud i verden og verden tilbage til Norden.

Vikingerne lette, stærke og hurtige skibe var uovertrufne for deres tid. Med dem blev de skandinaviske kongeriger grundlagt. De store, havgående skibe muliggjorde bosættelser i hele det Nordatlantiske område, dannede grundlaget for erobringer og sikrede handelsruter fra Nordkap til Middelhavet.

Ældgamle metoder bruges stadig i dag

I Norden har man både før og efter vikingetiden bygget træbåde efter en særlig metode, der er kendetegnet ved, at de langsgående planker overlapper hinanden i yderkanterne, og her holdes samlet med syninger eller skibsnagler. Båden afstives derefter indvendigt med tilpassede træstykker, der udgør bådens ribben.

Denne byggemetode kaldes klinkbygning, og i Europa er det kun i Norden, at traditionen med at bygge efter denne metode stadig er i brug.

Klinkbygning har domineret den nordiske bådtradition siden de første både med plankesider blev skabt for årtusinder siden. I den tid er der bygget utallige klinkbyggede både til fiskeri og til transport af varer og mennesker.

På tværs af tid har bådebyggerne arbejdet uden brug af konstruktionstegninger, men skabt båden ud fra deres erfaringer, overleveret viden og i samspil med den kommende bruger af båden, så den blev tilpasset behov og miljø.

Det helt unikke er, at der i dag stadig bygges træbåde efter den ældgamle klinkbygningsmetode over hele det nordiske område. Dog ikke nær så

mange som før. Så antallet af klinkbyggede både er kraftigt formindsket gennem de senere år. Også de mennesker, der lever af at bygge og bruge bådene, bliver færre, og uden dem risikerer vi at miste de kundskaber, der gør det muligt at holde traditionerne levende.

Levende, maritime miljøer

I Danmark findes der dog stadig mange levende, maritime miljøer omkring de klinkbyggede både.

På Vikingeskibsmuseet i Roskilde udstilles fem vikingeskibe, der er bygget i nordisk klinkbygningstradition for næsten 1000 år siden.

Citat:

"Nordvestjysk Fjordkultur har været medunderskriver af ansøgningen. Vi har 22 både liggende i Træskibshavnen i Struer hver sommer. Heraf er de 14 klinkbyggede både. Vi renoverer og vedligeholde disse gamle både, så de kommer i en brugbar stand, da vi hver sommer sejler i dem på Limfjorden. Derudover har vi også gang i et par nybygninger, så vi holder den gamle byggetradition i live. I Nordjylland trækker fiskerne stadig deres klinkbyggede kystbåde op på standene efter havfiskeri og på træbådsværfterne viderefører erfarne bådebyggere kendskabet til at bygge og vedligeholde de traditionelle træ-

både", udtaler Asger Brodersen, formand for Nordvestjysk Fjordkultur.

Og heldigvis er der mange andre steder også stadig bevaret mange af de gamle træbåde, som sejles af passionerede lystsejlere. Træskibs Sammenslutningen i Danmark tæller knap 500 ældre brugsfartøjer. Af dem er op mod halvdelen klinkbyggede både. De bidrager til et levende, maritimt miljø omkring træbådene, et netværk, som rækker på tværs af de nordiske lande.

Stærke fællesskaber

For som noget helt særligt, er der mange steder omkring de klinkbyggede både opstået stærke, frivillige fællesskaber. Mange mennesker er eksempelvis medlemmer af et af landets mange bådelaug, der sørger for den løbende vedligeholdelse, men ikke mindst af alt mødes og bruger og sejler bådene, der er deres fælles ramme om friluftsliv og store naturoplevelser.

Fællesskaberne omkring de klinkbyggede både har afgørende betydning for at holde traditionerne omkring træbådene levende. Når man bruger de smukke, klinkbyggede både, starter den proces, der giver liv til de specialiserede håndværk, der omgiver bådene: Sejlmagerne, rebslagerne og bådebyggerne, der så kan holde deres kundskaber i hævd, når de reparerer

gamle både eller fremstiller nye, når der skal sys sejl på mål og laves tov til rigning.

Citat:

"Der er enorm værdi i at holde klinkbådstraditionerne levende, fordi de stadig er vedkommende for mange mennesker i dag", fortæller Søren Nielsen fra Vikingeskibsmuseet og fortsætter: "De klinkbyggede både giver os muligheder, som bliver sværere og sværere at få i den verden, vi lever i i dag. De er forbindelsen til vores fælles fortid og danner samtidig en nutidig ramme om et miljørigtigt og bæredygtigt friluftsliv med store naturoplevelser. Her kan man - i fællesskab med andre - være med til udvikle og fremtidssikre traditionen ved at bruge bådene", afslutter Søren Nielsen.

Optagelse forpligter – og giver anerkendelse

Optagelsen af de nordiske klinkbygningstraditioner på UNESCOs liste over menneskehedens immaterielle kulturarv skal øge fokus på at bevare viden om traditionen, håndværket og brugen af de klinkbyggede både. Og optagelsen på listen forpligter. Med den har alle de nordiske lande lovet at videreføre den levende, maritime kulturarv til kommende generationer.

Citat:

"Jeg er rigtig glad for, at ansøgningen om at få anerkendt nordisk klinkbådstradition, som vi er medunderskriver på, er blevet imødekommet. De klinkbyggede både i Norden er en central del af vores levende kulturarv. Bådene har gennem tiderne været et livsvigtigt redskab knyttet til fiskeri og landbrug, fragt og søfart og bliver stadig bygget den dag i dag", udtaler Kulturminister Ane Halsboe-Jørgensen.

Sammen med forpligtelserne kommer også international anerkendelse og synlighed, der i fremtiden vil bidrage til, at blandt andet Vikingeskibsmuseet kan tiltrække endnu flere besøgende og endnu flere frivillige til fællesskaberne omkring bådene

Citat:

"Optagelsen af klinkbådstraditionerne på UNESCOs liste over kulturarv er en kæmpe anerkendelse af de mange frivillige bådelaug rundt om i hele Norden. Det er også en flot anerkendelse af det livskraftige fællesskab, som er bygget op omkring skibene i de frivillige bådelaug, der sammen vedligeholder og sejler bådene", udtaler borgmester i Roskilde, Tomas Breddam.

Med optagelsen bekræfter det internationale samfund klart, at nordens klinkbådstraditioner er en væsentlig del af menneskeheds immaterielle kulturarv, der skal bevares for eftertiden.

Hvem står bag?

Alle de nordiske lande står bag ansøgningen til UNESCO om at optage den nordiske klinkbådstradition på listen over menneskeheds immaterielle kulturarv, og alle de nordiske kulturministre har skrevet under på nomineringen.

Initiativet til UNESCO-projektet er taget af netværket "Nordisk Kystkultur", som har sikret den brede forankring i alle landene: Danmark, Island, Færøerne, Norge, Sverige, Ålandsøerne og Finland. Det norske Forbundet KYSTEN har været hovedansvarlig for ansøgningen. I Danmark står Han Herred Havbåde, Træskibs Sammenslutningen, Vikingeskibsmuseet i Roskilde sammen med mange lokale Træbådsmiljøer, heriblandt Nordvestjysk Fjordkultur, bag det store arbejde, der har sikret klinkbådstraditionerne en plads på UNESCOs liste over umistelig immateriel kulturarv.

Hvilke forpligtelser har de deltagende stater?

Alle de nordiske lande har ratificeret UNESCO-konventionen om sikring af den immaterielle kulturarv og har forpligtelser i den forbindelse. Staterne skal blandt andet træffe nødvendige foranstaltninger for at sikre beskyttelsen af den immaterielle kulturarv, der findes på deres territorium med deltagelse af lokal-samfund, grupper og relevante ikke-statslige organisationer og for at sikre levedygtigheden af den immaterielle kulturarv, herunder identifikation, dokumentation, forskning, bevarelse, beskyttelse, fremme, forbedring, overførsel og uddannelse samt genoplivning af de forskellige aspekter af denne arv.

Fakta om UNESCO-ansøgningen:

Indskrivning af den nordiske klink-bygnings-tradition på UNESCOs liste skal sikre synlighed og bevidsthed om vigtigheden af at bevare klinkbåds-traditionerne.

Optagelsen er et led i opfølgningen af UNESCOs 2003-konvention om beskyttelse af den immaterielle kulturarv, som alle nordiske lande har underskrevet.

Dansk Folkemindesamling, ved Det Kgl. Bibliotek, forvalter Danmarks arbejde med UNESCOs konvention til sikring af den immaterielle kulturarv fra 2003.

METTE af MARSTAL

Nordvestjysk Fjordkultur har fået en "ny" motorfiskerjolle. Det drejer sig om en ca. 22 fods klinkbygget træjolle med lille lukaf i forenden. Jollen har dam og indenbords FM 2-cylindret benzinmotor på ca. 10 hk og med omstyring af skruen.

Den glade giver, Peter Jørgensen, Madum, har via Anders Røjbæk overdraget jollen til foreningen. Jollen stod i Madum. Den har ikke haft godt af den manglende overdækning.

Mette kan være bygget i Hvalpsund eller et andet sted, men den er ikke fra Madsens Bådeværft i Struer. Anslået er den omkring 60 år gammel.

Den har tjent som fiskerjolle i Marstal, hvor den glade giver har boet for år tilbage. Han fik jollen for at fjerne den fra Ebbes Bådebyggeri, idet den daværende ejer ikke ville bekoste et

stort reparationsarbejde.

Jollen kom til Limfjorden og fik nyt ringdæk og ny lukafbygning på Fur Skibs-og Bådebyggeri. Mette fungerede i nogen tid som fiskerjolle i vestjyske farvande og kom så på land, da fiskeriet dalede i fjorden.

Motoren - en FM benzin - blev adskilt, hovedrepareret og samlet. Det viste sig senere, at topstykket har en revne, så nu skal der skaffes et nyt, eller Mette skal have en anden og bedre motor.

Der pågår pt. arbejde indvendigt med at skrabe maling af og ordne bundbrædder. Ringdækket slibes og udvendigt lappes enkelte huller. Der er 4 - 5 medlemmer, der arbejder på båden og vi lægger planer for næste sæson på fjorden.

John Petersen

Invitation til Struer Bugt Kapsejlads 2022

Lørdag den 11. juni 2022.

Nordvestjysk Fjordkultur inviterer alle sejlere af smukkejoller, limfjordssjægte, trækølbåde og andre beslægtede bådtyper til kapsejladsen "Struer Bugt Kapsejlads". Vi forventer, at der bliver 2 sejlads. Det vil glæde os at se så mange som muligt til denne hyggelige kapsejlads med mål i Struer Havn. Banen lægges på dagen i forhold til vind og vejr. Større TS-skibe er velkomne til at deltage som følgebåde i sejladserne. Vi forestiller os, at de kan medbringe tilskuere til kapsejladsen.

For yderligere oplysninger kontakt Gorm Larsen på telefon: 6126 4327

Dagen forventes at følge nedenstående plan med forbehold for vind og vejr:

Kl. 8.00 - 9.00 Indskrivning og betaling af sejlads og spisning i Træskibshavnen

Kl. 9.30 Skippermøde i Træskibshavnen

Kl. 10.30 1. Start for alle bådklasser

kl. 12.00 Frokost i Træskibshavnen. Gratis for besætningsmedlemmer

Kl. 13.30 2. start for alle bådklasser

Kl. 15.15 - Hyggeligt samvær med forventet musik

Kl. 18.00 Fællesspisning, hygge og præmieoverrækkelser i Nordvestjysk Fjordkulturs Lokaler, Havnevej 6, Struer

Startgebyr: kr. 100,00 pr. båd.

Festmiddag: kr. 150,00 pr. voksen og Kr. 75,00 for børn/unge under 15 år.

Obs: Af hensyn til vores planlægning er tilmelding til festmiddagen bindende. Nordvestjysk Fjordkultur står for alt salg af vin, øl og vand til meget rimelige priser. Frokosten om lørdagen i form af håndmadder er gratis for besætningsmedlemmerne.

Vi håber på et par gode og sjove dage med mange veloplagte sejlere - garvede som nye.

NB: Programmet er foreløbigt. Ret til ændringer forbeholdes.

Sidste frist for tilmelding: mandag, den 2. juni 2022 til Gorm Larsen telefon 6126 4327

Vel mødt og med venlig hilsen
Nordvestjysk Fjordkultur

Tilmeldingsseddel

Tilmelding til Struer Bugt kapsejladsen lørdag den 1. juni 2022

Bådtype: _____
Bådens navn: _____
Længde i fod: _____
Sejlnummer: _____
Skippers mobilnummer: _____

Antal besætningsmedlemmer
(af hensyn til antallet af madpakker): _____

Mailadresse: _____
Ejer af båden: _____
Adresse: _____

Tilmelding til festmiddag lørdag aften

Navn: _____
Adresse: _____
Mailadresse: _____
Telefonnummer: _____
Antal voksne til spisning: _____
Antal børn/unge til spisning: _____

